

ДО 80-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ДОКТОРА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК ІВАНА ПЕТРОВИЧА ПЕТРЕНКА

DOI: <https://doi.org/10.31073/abg.56.02>

ІВАН ПЕТРОВИЧ ПЕТРЕНКО – ВИЗНАНИЙ АВТОРИТЕТ У ТЕОРІЇ СЕЛЕКЦІЇ ТА ГЕНЕТИКИ ТВАРИН

Відомому вченому, автору фундаментальних досліджень з теорії селекції та генетики тварин, головному науковому співробітнику лабораторії селекції червоно-рябих порід Інституту розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН Івану Петровичу Петренку 20 жовтня 2018 року виповнилося 80 років.

Народився він у селі Березанка Чернігівського району Чернігівської області у сім'ї селянина. Після закінчення 1956 року Чернігівської середньої школи № 4 працює різноробочим у колгоспі ім. Чкалова (с. Березанка Чернігівського району Чернігівської області). З 1957 до 1962 року навчається на зоотехнічному факультеті Української сільськогосподарської академії (м. Київ). З 1962 до 1963 року Іван Петрович працює старшим зоотехніком Чернігівської державної обласної сільськогосподарської станції, з 1963 до 1965 – зоотехніком-селекціонером Ніжинської станції штучного осіменіння сільськогосподарських тварин. З 1965 до 1968 року він навчається в аспірантурі при кафедрі генетики, а з 1968 до 1976 – асистентом кафедри розведення сільськогосподарських тварин Української сільськогосподарської академії (м. Київ).

З 1976 року і дотепер трудова діяльність Івана Петровича Петренка пов'язана з Українським науково-дослідним інститутом розведення і штучного осіменіння великої рогатої худоби (нині Інститут розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН), де він працює на посадах старшого, провідного (1976–1993 роки) і головного (1993–2000, 2002 і донині) наукового співробітника. З 2000 до 2002 року він працював головним науковим співробітником Інституту м'ясного скотарства УААН (м. Київ).

Науковий ступінь кандидата біологічних наук зі спеціальності «Генетика» за підсумками захисту (1968 року) дисертаційної роботи на тему «Фракціонування і гормональна обробка сперми баранів з метою регулювання співвідношення статей у потомстві» Івану Петровичу присуджено 1969 року. Вчене звання старшого наукового співробітника присуджено 1980 року. Дисертаційну роботу на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук зі спеціальності розведення та селекція тварин на тему «Генетико-популяційні процеси при інбридингу, схрещуванні і регулюванні статевого складу потомства у тварин» він успішно захистив 1994 року.

Коло наукових інтересів ювіляра доволі широке. Він зробив суттєвий внесок у наукове розуміння природної мінливості статей потомства при народженні у сільськогосподарських

тварин на популяційному рівні. Розробив принципово нові методичні підходи до теоретичного аналізу і наукового розуміння генетико-популяційних процесів у тварин при інбридингу, відтворному схрещуванні, консолідації спадковості помісних тварин, структури генофонду породи за адитивним генетичним потенціалом продуктивності. Запропонував своє бачення проблеми прояву гетерозису у помісних тварин при схрещуванні та причин його згасання в наступних поколіннях за їх розведення «у собі» тощо. Спільно з академіками НААН М. В. Зубцем, В. П. Буркатом, членом-кореспондентом НААН Д. Т. Вінничуком, доктором сільськогосподарських наук О. Ф. Хавруком розробив принципово нову наукову інтенсивну систему генотипової селекції бугаїв-плідників у молочному скотарстві, а також систему селекційної роботи у голштинізованих помісних стадах товарних господарств. Іван Петрович Петренко є співавтором заводських типів і ліній української червоно-рябої молочної породи. У науковому доробку вченого понад 200 наукових праць, зокрема 5 монографій. Іван Петрович – співавтор і виконавець 2 обласних програм, 10 програм і планів селекційно-племінної роботи у племінних і базових господарствах з розведення молочної худоби.

Іван Петрович двічі (1997, 2001 роки) лауреат премії Української академії аграрних наук «За видатні досягнення в аграрній науці».

З 1996 по 2002 роки Іван Петрович Петренко був членом експертної ради Вищої атестаційної комісії України. З 1970 по 1990 роки він був членом Всесоюзного товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова, а з 1991 року і по цей час – Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М. І. Вавилова. З 1994 року він є постійним членом вченої ради Інституту розведення і генетики тварин УААН, з 1996 – членом спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) сільськогосподарських наук, членом редакційної колегії наукового збірника «Розведення і генетика тварин». Високий професіоналізм, всебічна обізнаність створили Івану Петровичу заслужений авторитет у колективі та науковій спільноті України.

Нині Іван Петрович Петренко працює головним науковим співробітником лабораторії селекції червоно-рябих порід. Колектив інституту, в якому понад 40 років працює ювіляр, щиро вітає шановного Івана Петровича і бажає йому міцного здоров'я, подальших творчих успіхів і довголіття.

Ю. П. ПОЛУПАН, О. Д. БІРЮКОВА